

Tehnološko-inovacijski centar Međimurje d.o.o.

**Izvešće o radu Tehnološko-inovacijskog centra Međimurje d.o.o.
u 2012. godini**

Siječanj 2013.

Sadržaj:

Sažetak	3
1. Ustrojavanje TICM-a kao samostalnog trgovačkog društva	6
2. Fizička infrastruktura	8
3. Usluge	10
3.1. Inkubacija	10
3.2. Savjetodavne usluge	11
3.3. Edukacije, treninzi i konferencije	12
3.4. Iznajmljivanje prostora i opreme	13
4. Projekti	15
4.1. Projekti u provedbi	15
4.1.1. Projekt I3CT Crossborder Clustering.....	15
4.1.2. Projekt SPRINT.....	16
4.1.3. Projekt Grow Mobile.....	16
4.1.4. ESNC – European Satellite Navigation Competition	17
4.1.5. Pilot projekt: CROWD storming	17
4.2. Projekti prijavljeni za financiranje	18
4.2.1. BiMo	18
4.2.2. Maraton	18
4.2.3. IMPAQ.....	19
4.2.4. Modern Leadership in Making	19
4.3. Program provjere inovativnog koncepta	19
4.4. Priprema projekata za strukturne fondove	20
5. Odnosi s javnošću i društvena aktivnost TICM-a	21
5.1. Odnosi s javnošću	21
5.2. Humanitarno djelovanje	22
6. Financijski rezultati	23

Osnovni podaci:

Tvrtka: Tehnološko-inovacijski centar Međimurje društvo s ograničenom odgovornošću za potporu tehnološki utemeljenom i inovativnom poduzetništvu

Skraćena tvrtka: Tehnološko-inovacijski centar Međimurje d.o.o.

Adresa: Bana Josipa Jelačića 22, 40000 Čakovec

OIB: 93523116875

Upisano u Sudski registar Trgovačkog suda u Varaždinu pod MBS: 070099471

Žiro račun kod Privredne banke Zagreb d.d.: 2340009-1116043187; SWIFT: PBZGHR2X

Temeljni kapital: 1.071.700,00 kuna

Uprava:

Ivan Plačko, dipl. inf., direktor za poslovni razvoj

Dr. sc. Bojan Pečnik, direktor za znanost, istraživanje i razvoj

Sažetak

Tehnološko-inovacijski centar Međimurje (TICM) je osnovan kao zasebno trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću za potporu tehnološki utemeljenom i inovativnom poduzetništvu 16. prosinca 2011. godine tako da se **2012. godina može smatrati prvom godinom samostalnog djelovanja TICM-a**. Od potpisa ugovora o financiranju projekta TICM-a u okviru Programa razvoja tehnološke infrastrukture TEHCRO između Poslovno-inovacijskog centra Hrvatske – BICRO d.o.o. i Regionalne razvojne agencije Međimurje – REDEA d.o.o. 10. listopada 2009. godine pa do kraja 2011. godine TICM je djelovao kao odjel unutar REDEA-e. U ovom vremenu stvoreni uvjeti za samostalno djelovanje TICM-a kroz obnovu i opremanje prostora, izgradnju ljudskih resursa, uspostavljanje mreže partnera, pozicioniranje na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom planu te nuđenje usluga i podrške ciljnim skupinama.

2012. godinu je obilježilo **administrativno i organizacijsko ustrojavanje**, ali i značajan porast obima posla. Definirana je organizacijska struktura novog trgovačkog društva te su zaposlenici koji su radili u odjelu TICM-a u okviru REDEA-e početkom godine prešli u novoosnovani TICM. Proveden je javni natječaj za članove uprave na temelju kojeg su zaposleni direktor za poslovni razvoj i direktor za znanost, istraživanje i razvoj tako da TICM trenutno čine četvorica zaposlenika. Nakon izdvajanja iz REDEA-e na TICM je prenesena oprema nabavljena u okviru projekta čime je TICM-u značajno povećan temeljni kapital.

TICM je tehnološki inkubator, a **inkubacija inovativnih poduzeća** kao jedna od osnovnih djelatnosti je zabilježila značajan rast. Popunjenost prostora u 2012. godini porasla je za 102 % te je krajem godine bilo popunjeno 74 % uredskih inkubacijskih prostora uz kontakte s još nekoliko novoosnovanih inovativnih tvrtki zainteresiranih za početak inkubacije. Broj tvrtki je s 11 na početku 2012. godine narastao na 17 na kraju 2012., a ukupan broj zaposlenih u inkubiranim tvrtkama s 36 na 66 na kraju 2012. godine. U istom razdoblju su tvrtke koje su početkom godine već bile u procesu inkubacije zaposlile 12 novih zaposlenika, odnosno s 36 zaposlenika početkom godine narasli su na 48 zaposlenika što je povećanje od 33 % i impresivan je rezultat, posebno uzevši u obzir opću gospodarsku situaciju u 2012. godini. Nova zapošljavanja dobar su pokazatelj kvalitete potpornog okruženja u kojem inkubirani djeluju. Poraslo je i zanimanje za **predinkubacijske** prostore namijenjene timovima ili pojedincima koji tek razmišljaju o pokretanju tvrtke. Redovito se održavaju skupni i individualni sastanci s inkubiranim tvrtkama kojima se pruža podrška u pokretanju novih projekata i njihovoj komercijalizaciji. Krajem godine revidiran je i Pravilnik o inkubaciji kojim su poboljšani uvjeti inkubacije te se očekuje da će do kraja 2013. godine biti popunjeni dodatni inkubacijski prostori te će se početi javljati potreba za širenjem kapaciteta TICM-a. Financiranje širenja kapaciteta inkubacijskih prostora predviđeno je iz strukturnih fondova Europske unije, a dio je razvoja Centra znanja na kojem TICM trenutno radi u suradnji s REDEA-om.

Uz usluge inkubacije provedena su **dva prekogranična projekta** sufinancirana iz pretpristupnih programa Europske unije u kojima je TICM vodeći partner čime su od samog početka samostalnog djelovanja TICM-a stečene značajne reference za sudjelovanje u budućim EU projektima. Na prekogranične programe prijavljena su i dodatna tri projekta što je potvrda kvalitetne suradnje s partnerima iz Slovenije i Mađarske. Uspostavljena je suradnja na zajedničkim istraživačko-razvojnim, edukativnim i poduzetničkim projektima s nizom dionika u Hrvatskoj i inozemstvu. Budući da je TICM od samog pokretanja Programa provjere inovativnog koncepta jedna od provedbenih organizacija značajni naponi uloženi su i u pripremu i provedbu projekata u okviru ovog programa. U 2012. godini su tri projekta iz ovog programa privedena kraju, a nova tri su odobrena za financiranje.

Partnerska mreža TICM-a sad uključuje gotovo sve tehnološke potporne institucije u Hrvatskoj i u regiji te relevantna udruženja tehnoloških tvrtki preko kojih je osigurana kvalitetna povratna veza o stvarnim potrebama gospodarstva. Nastavljena je suradnja s tijelima javne vlasti od regionalne do nacionalne razine te s

međunarodnim institucijama. Uspostavljena je odlična suradnja s Ministarstvom poduzetništva i obrta Republike Hrvatske koje je prepoznalo kvalitetan rad TICM-a te je naše aktivnosti u 2012. godini podržalo s maksimalnim intenzitetom potpore. TICM, zajedno s REDEA-om koja koordinira cijeli proces, radi na daljnjem razvoju **Centra znanja Međimurske županije**. Projekt podupire Ministarstvo regionalnog razvoja Republike Hrvatske s kojim je također uspostavljena kvalitetna suradnja. Sklopljeni su partnerski sporazumi s partnerima kao što su npr. MS Community, Fotoklub Čakovec, Hrvatski filmski savez, Hrvatski zavod za zapošljavanje i ostali čije djelovanje je komplementarno aktivnostima TICM-a.

I u 2012. godini TICM je preuzeo na sebe koordinaciju hrvatskog dijela Europskog natjecanja u satelitskoj navigaciji – **ESNC** koje je organizirano uz logističku pomoć tehnoloških centara diljem Hrvatske. Uz dvostruko veći broj prijavljenih ideja potrebno je spomenuti da je nacionalni pobjednik Institut sinergije znanosti i društva inkubiran u TICM-u koji je samim time dobio na vidljivosti svojeg djelovanja. U suradnji s istim Institutom i drugim međunarodnim partnerima prijavljivani su međunarodni istraživački projekti na programe FP7 te na programe Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj s kojim su uspostavljeni partnerski odnosi i koje podržava TICM-ove inicijative.

U okviru projekata I3CT Crossborder Clustering i SPRINT provedena su **istraživanja inovativnog potencijala regije** koje će poslužiti kao temelj za pružanje daljnje podrške razvoju regionalnog gospodarstva, u prvom redu kroz razvoj potporne strukture za metaloprerađivačku industriju u Međimurju.

Kontinuirano se radi na **održavanju i dodatnom opremanju prostora** budući da samo vrhunski materijalni uvjeti mogu rezultirati privlačenjem kvalitetnih klijenata u području visokih tehnologija. Kroz opremanje informatičke učionice omogućeno je organiziranje općih i specijaliziranih informatičkih edukacija za koje u pravilu uvijek postoji značajan interes. Proširen je portfelj visokotehnološke opreme koja je po izrazito povoljnim uvjetima na raspolaganju inkubiranim tvrtkama i ostalim zainteresiranim korisnicima koji ju mogu koristiti za vlastitu edukaciju ili za razvoj komercijalnih proizvoda. Iako je stvaranje preduvjeta za razvoj novih proizvoda i usluga temeljni razlog investicije u visokotehnološku opremu, korištenje ove opreme od strane inkubiranih tvrtki rezultiralo je prvim komercijalnim projektima te prihodima za TICM.

Jedan od ciljeva TICM-a je **edukacija i informiranje javnosti i ciljnih skupina** o raznim tehnološkim područjima, a ponajviše u području informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT). Tako su u suradnji s partnerima iz Međimurskog IT Clustera organizirane višednevne edukacije iz specifičnih područja IKT-a kojima je podizana razina stručnih znanja i kompetencija u ovom sektoru.

TICM je od svojeg početka u suradnji s partnerima aktivan na **promociji prirodnih i tehničkih znanosti** među mlađom populacijom kao osnovnog preduvjeta za budući tehnološki razvoj regije. Nakon ustupanja prostora za *Ljetnu tvornicu znanosti* u prethodnim godinama, u 2012. godini surađivali smo s dvije inkubirane tvrtke koje su zajednički razvile interaktivnu edukativnu aplikaciju o Marsu koristeći TICM-ovu opremu. Aplikacija je predstavljena na prvom Znanstvenom pikniku održanom u Zagrebu cilj kojeg je promocija znanosti među djecom gdje je naišla na odličan prijem te su dogovorena dodatna predstavljanja aplikacije u Hrvatskoj i inozemstvu. S ciljem promocije znanosti u široj javnosti u prosincu je organizirano i predavanje o astronomiji koje je održao voditelj planetarija Tehničkog Muzeja u Zagrebu Ante Radonić.

Organiziran je niz **edukacija i seminara** iz područja upravljanja inovacijama i informacijsko-komunikacijskih tehnologija koje su naišle na odličan odziv ciljnih skupina. Od **konferencija** i sličnih događanja organiziranih u 2012. godini potrebno je izdvojiti Dan informacijsko-komunikacijskih tehnologija organiziran u svibnju koji je okupio više od trideset informatičkih tvrtki iz regije, zatim Dan europske suradnje organiziran u rujnu u suradnji s Zajedničkim tehničkim tajništvom prekograničnog programa Mađarska-Hrvatska na kojem su predstavljeni najbolji prekogranični projekti iz Međimurja te Dane kreativnih tehnologija organizirane u listopadu s ciljem promocije kreativne industrije u kojima su sudjelovale neke od najboljih hrvatskih tvrtki iz ove branše.

Uz događanja u organizaciji TICM-a, multimedijalna dvorana, informatička učionica i ostali zajednički prostori ustupani su na korištenje za edukacije, seminare i konferencije u organizaciji TICM-ovih partnera, ponajviše REDEA-e, Međimurske županije, Fotokluba Čakovec te MS Community-a. Već drugu godinu za redom TICM je u kolovozu ustupio dio svojih prostora i opreme Hrvatskom filmskom savezu za održavanje 14. Škole medijske kulture „Dr. Ante Peterlić“ koja okuplja polaznike iz cijele Hrvatske. Uz besplatno ili vrlo povoljno ustupanje prostora, za događanja od javnog značaja u skladu s djelatnošću TICM-a, prostori su iznajmljivani i po komercijalnim uvjetima cijelom nizu drugih korisnika. Na ovaj način TICM postaje središnje mjesto za organizaciju zanimljivih, korisnih i poučnih događanja te mjesto na kojem obrazovani i proaktivni ljudi mogu sresti svoje istomišljenike te pokretati zajedničke inicijative što je i jedna od prvotno definiranih uloga TICM-a. Uz djelovanje u svojem području TICM je bio aktivan i na **humanitarnom planu** te je i 2012. godine podržao nekoliko humanitarnih inicijativa.

Na financijskom planu 2012. godina završena je pozitivno uz ukupne prihode od 1.645.217,00 i ukupne rashode od 1.638.648,34 i neto dobit od 4.599,18 kn. U strukturi prihoda prihodi od inkubacije čine 20,69 %, donacija Međimurske županije 30,39 %, donacija BICRO-a 16,56 %, donacija Ministarstva poduzetništva i obrta 15,53 %, a prihodi po EU projektima 12,96 %. Ostatak prihoda čine prihodi od najma prostora i opreme komercijalnim klijentima. U strukturi rashoda troškovi zaposlenika čine 41,04 %, troškovi amortizacije 15,31 %, troškovi intelektualnih usluga 14,74 %, a ostale kategorije troškova zastupljene su u manjim postocima. Ostvarena dobit bit će reinvestirana u skladu s neprofitnim karakterom TICM-a koji je jedan od preduvjeta za sudjelovanje u EU projektima.

Iz kratkog sažetka osnovnih aktivnosti TICM-a u 2012. godini može se iščitati da **TICM opravdava javna sredstva koja se u njega ulažu** te da su u dosadašnjem djelovanju, a posebno u 2012. godini, ostvaren znatan napredak prema ostvarenju misije TICM-a:

„TICM je dinamičan sustav povezan s regionalnom ekonomijom i visokoškolskim institucijama i integriran u međunarodno okruženje. TICM pomaže inovativnim tehnološkim poduzećima i poduzetnim pojedincima u realizaciji tehnološki naprednih poslovnih ideja. Podršku klijentima TICM pruža kroz osiguravanje prostora za pokretanje novih poduzeća te pružanje poslovnih i tehnoloških usluga potrebnih za daljnji razvoj poslovanja klijenata. Kvalitetu usluga osiguravaju kompetentni zaposlenici i vanjski suradnici te uključenost u međunarodne mreže znanstvenih i istraživačkih institucija.“

1. Ustrojavanje TICM-a kao samostalnog trgovačkog društva

Tehnološko-inovacijski centar Međimurje (TICM) je osnovan kao zasebno trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću za potporu tehnološki utemeljenom i inovativnom poduzetništvu 16. prosinca 2011. godine. Od potpisa ugovora o financiranju projekta TICM-a u okviru Programa razvoja tehnološke infrastrukture TEHCRO između Poslovno-inovacijskog centra Hrvatske – BICRO d.o.o. (danas Poslovno-inovacijska agencija Republike Hrvatske) i Regionalne razvojne agencije Međimurje – REDEA d.o.o. (Ugovor br. TEH-005_2009-U-1) 10. listopada 2009. godine pa do kraja 2011. godine TICM je djelovao kao odjel unutar REDEA-e. Ukupna vrijednost projekta u prvih pet godina provedbe projekta je 23,5 milijuna kuna od čega BICRO osigurava 50%, Međimurska županija 30%, a ostalo su vlastiti i drugi izvori financiranja. REDEA je jedini osnivač i vlasnik TICM-a. U prve dvije godine djelovanja stvoreni su uvjeti za izdvajanje TICM-a iz REDEA-e kroz obnovu i opremanje prostora, izgradnju ljudskih resursa, uspostavljanje mreže partnera, pozicioniranje na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom planu te nuđenje usluga i podrške ciljnim skupinama.

Izdvajanjem TICM-a iz REDEA-e nije se mijenjalo osnovno strateško usmjerenje. Tako je **Vizija** TICM-a i dalje sljedeća: „Postati jezgra razvoja na znanju utemeljenih poduzeća djelovanje kojih će utjecati na povećanje dodane vrijednosti Međimurskog gospodarstva”.

Misija novoosnovanog entiteta je „TICM je dinamičan sustav povezan s regionalnom ekonomijom i visokoškolskim institucijama i integriran u međunarodno okruženje. TICM pomaže inovativnim tehnološkim poduzećima i poduzetnim pojedincima u realizaciji tehnološki naprednih poslovnih ideja. Podršku klijentima TICM pruža kroz osiguravanje prostora za pokretanje novih poduzeća te pružanje poslovnih i tehnoloških usluga potrebnih za daljnji razvoj poslovanja klijenata. Kvalitetu usluga osiguravaju kompetentni zaposlenici i vanjski suradnici te uključenost u međunarodne mreže znanstvenih i istraživačkih institucija.”

Osnovni ciljevi TICM-a su:

- Poticati tehnološki razvitak regije kroz razvoj tehnološke infrastrukture, izgradnju materijalnih i ljudskih kapaciteta te stvaranje uvjeta za zapošljavanje i napredovanje mladih stručnjaka.
- Stvoriti uvjete za inkubaciju na znanju utemeljenih poduzeća te poticati njihovo osnivanje i djelovanje u okviru TICM-a.
- Stvoriti uvjete za pružanje usluga vezanih uz transfer tehnologija i komercijalizaciju inovacija.
- Jačati regionalna i međunarodna partnerstva s ciljem pružanja kvalitetnih usluga i transfera najboljih praksi.

Izdvajanje TICM-a iz REDEA-e zahtijevalo je ulaganje značajnog napora u stvaranje svih potrebnih **administrativnih preduvjeta** za samostalno djelovanje. Kreirani su svi potrebni akti (Statut, Pravilnik o unutarnjem ustroju i sl.) te je definirana **organizacijska struktura** novog trgovačkog društva, a zaposlenici koji su radili u odjelu TICM-a u okviru REDEA-e početkom godine prešli su u novoosnovani TICM.

TICM ima sljedeće **Organizacijske jedinice** i predviđena radna mjesta: dvočlana **Uprava** koju čine direktor za poslovni razvoj i direktor za znanost, istraživanje i razvoj; **Odjel inkubacije i edukacije** u kojem su predviđena radna mjesta voditelja odjela i stručnog suradnika; **Odjel za projekte** s radnim mjestima voditelja odjela i stručnog suradnika; te **Odjel administracije**. Trenutno su popunjena radna mjesta u Upravi, voditelja inkubacije i edukacije i stručnog suradnika, a ostatak radnih mjesta popunit će se u skladu s rastom obujma posla i financijskim mogućnostima.

Javni natječaj za članove uprave proveden je u srpnju 2012. godine. Na temelju provedenog javnog natječaja i u skladu s definiranim kriterijima za pojedinu poziciju 1. kolovoza 2012. godine zaposleni su Ivan Plačko, dipl.

inf. na poziciji direktora za poslovni razvoj i dr. sc. Bojan Pečnik na poziciji direktora za znanost istraživanje i razvoj. Obojica direktora zastupaju društvo pojedinačno i samostalno. Direktori uz zajedničko vođenje TICM-a obavljaju i operativne poslove iz svoje domene zajedno s ostalom dvojicom zaposlenika TICM-a, tj. voditeljem edukacije i inkubacije i stručnim suradnikom.

Iako je u 2012. godini zbog postavljanja sustava uz paralelno vođenje velikog broja projekata i inicijativa znalo doći do preopterećenja smatramo da je ovakvom **lean organizacijom** dugoročno omogućeno agilno i održivo djelovanje TICM-a. Preduvjet za ovo je da svi djelatnici uz visoku motivaciju posjeduju potrebna znanja i iskustva u više područja djelovanja te da ih kontinuirano proširuju i produbljuju. I u budućnosti je TICM-u cilj zadržati malen broj visoko motiviranih, obrazovanih i iskusnih zaposlenika jer su na taj način troškovi rada relativno niski, a ipak je omogućeno kvalitetno djelovanje na tehnološkom razvoju Međimurja i regije uz mogućnost brzog odgovora na nove prilike i zahtjeve koje se jave u okruženju.

Nakon izdvajanja iz REDEA-e **na TICM je prenesena oprema** nabavljena u okviru projekta čija je vrijednost unesena u temeljni kapital TICM-a koji je s početnih 20.000 kn u lipnju povećan na 1.071.700,00 kn. U lipnju su izvršene i manje promjene tvrtke TICM-a te je imenovan novi **nadzorni odbor** koji trenutno čine: Doris Srnc, kao predstavnik Međimurske županije, mr. sc. Ana Kralj kao predstavnik REDEA-e te dr. sc. Ivana Nagy kao predstavnik BICRO-a. **Skupštinu** TICM-a čini Sandra Polanec Marinović, kao odgovorna osoba u REDEA-i koja je vlasnik i jedini osnivač TICM-a.

Tijekom 2012. godine iniciran je niz aktivnosti povezanih s osnivanjem nove tvrtke. Prikupljene su ponude za osiguranje opreme i prostora te je odabran najpovoljniji ponuđač s kojim je sklopljen ugovor o osiguranju. Inicirano je osposobljavanje djelatnika i ostale aktivnosti koje proizlaze iz Zakona o zaštiti na radu. Kreiran je novi Pravilnik o inkubaciji i sklopljeni su novi ugovori sa svim inkubiranim tvrtkama. Isto tako je ugovor o financiranju projekta TICM-a od strane BICRO-a prenesen s REDEA-e na TICM. Izvršen je i niz ostalih administrativnih radnji potrebnih za redovito poslovanje TICM-a.

2. Fizička infrastruktura

TICM je jedan od ključnih elemenata **Centra znanja** koji se razvija u prostoru bivše vojarne u Čakovcu, a koji čine razvojne i obrazovne institucije te na znanju utemeljena poduzeća koja već djeluju u spomenutom prostoru. Ovakvim klasteriranjem elemenata ključnih za razvoj na znanju utemeljenog gospodarstva dolazi do niza sinergija, pri čemu je uloga TICM-a prvenstveno u povezivanju visoko-obrazovnog te istraživačko-razvojnog sektora s gospodarskim subjektima kojima ovakva znanja trebaju u poslovanju. TICM trenutno djeluje u tri zgrade u okviru Centra znanja. Uprava TICM-a djeluje na adresi Bana Josipa Jelačića 22 (zgrada u kojoj je smještena i REDEA), a za potrebe inkubacije i zajedničke prostore obnovljene su dodatne dvije zgrade na adresi Bana Josipa Jelačića 22B (TICM 1) i 22C (TICM 2) ukupne površine 2677.26 m².

Slika 1. TICM kao dio Centra znanja Međimurske županije

Prostori TICM-a su suvremeno opremljeni, a između ostalog uključuju multimedijalnu konferencijsku dvoranu sa stotinjak mjesta, te su značajno podigli broj i kvalitetu javnih događaja kao što su konferencije, edukacije i slična događanja u Međimurju.

Slika 2. Zgrada TICM 1 (u prvom planu) i TICM 2 (u pozadini)

U okviru TICM-a opremljen je i laboratorij s najsuvremenijom opremom za računalno 3D skeniranje i modeliranje te razvoj mobilnih i web aplikacija, profesionalnom snimateljskom opremom za digitalizaciju sadržaja, suvremenom prezentacijskom opremom i ostalom opremom koja je na raspolaganju inkubiranima u TICM-u i ostalim klijentima.

Slika 3. Multimedijalna dvorana

Slika 4. Informatički laboratorij – interaktivni *display wall*

U 2012. godini opremljena je informatička učionica s 20 računala i prezentacijskom opremom koja se koristi za specijalizirane informatičke radionice. Budući da je učionica modularna koristi se i za radionice u kojima se radi u grupama. TICM je učionicu opremio namještajem, a računala je dobila REDEA u okviru EU projekta ePoslovanje – Poboljšanje poslovne konkurentnosti putem elektroničkog poslovanja kojeg je provodilo Ministarstvo poduzetništva i obrta i u kojem je REDEA uz podršku TICM-a bila jedan od partnera.

Slika 5. Informatička učionica s računalima

Slika 6. Informatička učionica – rad u grupama

Uz opremanje informatičke učionice **izvršena su dodatna ulaganja u temeljnu informatičku infrastrukturu.** Optičkim kabelima povezane su zgrade TICM-a te je nabavljena dodatna mrežna oprema. Ovo je omogućilo uspostavljanje stalne **internetske veze brzine 20/20 Mbps** (uz mogućnost povećanja na 100/100 Mbps) što je bio jedan od osnovnih preduvjeta za nesmetano djelovanje velikog broja inkubiranih informatičkih tvrtki. Uz to je nabavljena informatička oprema za djelatnike TICM-a te su ojačani serverski resursi.

3. Usluge

TICM je osnovan da bi nudio usluge koje do njegovog osnivanja nisu postojale na regionalnom tržištu, a cilj kojih je potaknuti brži razvoj na znanju utemeljenog gospodarstva u Međimurskoj županiji uz poseban fokus na informacijsko-komunikacijske tehnologije. Osnovne usluge koje TICM nudi su:

- Inkubacija inovativnih start-up poduzeća,
- Savjetodavne usluge tvrtkama i pojedincima u razvoju i komercijalizaciji inovativnih proizvoda i usluga,
- Organizacija edukacija, treninga, konferencija i poslovnih susreta,
- Iznajmljivanje prostora i opreme.

3.1. Inkubacija

Inkubacija u TICM-u za inkubirane tvrtke znači da mogu koristiti vrhunski opremljene uredske prostore sa svom potrebnom infrastrukturom, zajedničke prostore TICM-a kao što je soba za sastanke i multimedijalna dvorana te opremu u vlasništvu TICM-a po izrazito povoljnim uvjetima. Inkubiranim tvrtkama pružaju se i savjetodavne usluge u vezi razvoja i komercijalizacije proizvoda i usluga te im je olakšano sudjelovanje u edukacijama i konferencijama koje organizira TICM. Zainteresirani za inkubaciju javljaju se na **javni poziv**¹ koji je trajno objavljen na internetskim stranicama TICM-a. Na istim stranicama dostupan je i Pravilnik o inkubaciji kojim su definirani detaljni uvjeti i kriteriji za započinjanje procesa inkubacije i sve ostale odredbe povezane s inkubacijom u TICM-u. Na ovaj način osigurana je transparentnost procesa inkubacije.

2012. godinu obilježio je **izrazit rast interesa ciljnih skupina za inkubaciju u okviru TICM-a** čemu su doprinijela pozitivna iskustva već inkubiranih tvrtki te niz TICM-ovih aktivnosti na promociji inovativnog poduzetništva i umrežavanju s relevantnim dionicima u regiji. Na početku 2012. godine u TICM-u je bilo 11 inkubiranih tvrtki koje su koristile ukupno 358.73 m² uredskog prostora dok je na kraju godine u procesu inkubacije bilo 17 tvrtki koje su koristile ukupno 726.16 m² tako da je **tijekom 2012. godine iskorištenost ukupnih prostora TICM-a porasla za 102 %** te je trenutno iskorišteno 74 % uredskih prostora TICM-a. U istom razdoblju su **tvrtke koje su početkom godine već bile u procesu inkubacije zaposlile 12 novih zaposlenika, odnosno s 36 zaposlenika početkom godine narasli su na 48 zaposlenika što je povećanje od 33 %** i impresivan je rezultat posebno uzevši u obzir opću gospodarsku situaciju u 2012. godini. **U istom razdoblju broj nezaposlenih u Međimurskoj županiji porastao je za 7,87 %**². 6 tvrtki koje su započele proces inkubacije u 2012. godini zapošljavaju dodatnih 18 zaposlenika. Krajem 2012. godine u tvrtkama inkubiranim u TICM-u bilo je zaposleno ukupno 66 zaposlenika što je porast od 83 % u odnosu na početak godine. Povećao se i interes za **predinkubaciju** u kojoj tvrtke i fizičke osobe koje tek rade na razradi poslovne ideje imaju priliku gotovo besplatno koristiti zajednički uredski prostor te je još jedna tvrtka započela proces predinkubacije.

U prvoj polovici 2013. godine očekuje se ulazak u proces inkubacije novih tvrtki te će se vrlo skoro pojaviti potreba za proširenjem inkubacijskih kapaciteta TICM-a. Podaci o inkubaciji dostupni su u Tablici 1.

¹ Javni poziv objavljen je na sljedećoj poveznici: www.ticm.hr/hr/javni_pp

² Izvor: www.hzz.hr/DocSlike/stat_bilten_12_2012.pdf

Tablica 1. Stanje inkubacije na početku i na kraju 2012. godine

	1. 1. 2012. godine		31. 12. 2012. godine
	TVRTKA		TVRTKA
1.	AXIOM d.o.o.	1.	AXIOM d.o.o.
2.	GRAPHPRINT d.o.o.	2.	GRAPHPRINT d.o.o.
3.	KG MEDIA d.o.o.	3.	KG MEDIA d.o.o.
4.	QMINI d.o.o.	4.	QMINI d.o.o.
5.	SUPERNA d.o.o.	5.	SUPERNA d.o.o.
6.	ENTITAS d.o.o.	6.	ENTITAS d.o.o.
7.	PINOVA d.o.o.	7.	PINOVA d.o.o.
8.	TRIA d.o.o.	8.	TRIA d.o.o.
9.	SOL-IDEA d.o.o.	9.	SOL-IDEA d.o.o.
10.	PATENT PROJEKT d.o.o.	10.	PATENT PROJEKT d.o.o.
11.	Institut sinergije znanosti i društva	11.	Institut sinergije znanosti i društva
		12.	MIT CLUSTER
		13.	SMARTEK d.o.o.
		14.	RECI DA d.o.o.
		15.	KIGABIT
		16.	HIWE SOUQUASUP d.o.o.
		17.	ODABERI SPORT (predinkubacija)

S inkubiranim tvrtkama se svaki mjesec održavaju zajednički sastanci na kojima ih se informira o TICM-ovim planovima i aktivnostima, raspravlja se o zajedničkim inicijativama i prikupljaju se povratne informacije o pitanjima povezanim s njihovim boravkom u TICM-u kako bi se usluge inkubacije mogle kontinuirano unaprjeđivati.

Na temelju dosadašnjeg iskustva u pružanju usluga inkubacije te na temelju povratnih informacija od inkubiranih, krajem godine **revidiran je Pravilnik o inkubaciji**³ kojim su dodatno poboljšani uvjeti inkubacije i preciznije definirana neka operativna pitanja.

3.2. Savjetodavne usluge

Savjetodavne usluge iz područja u kojima djelatnici TICM-a posjeduju potrebna znanja i ekspertizu kao što su temeljna poslovna znanja (poslovno planiranje, marketinško planiranje, internacionalizacija poslovanja) komercijalizacija inovacija, upravljanje procesima istraživanja i razvoja novih proizvoda i usluga, priprema projektnih prijava za nacionalne i EU fondove te specifična područja informacijskih i grafičkih tehnologija pružaju se kontinuirano svim zainteresiranim inkubiranim tvrtkama i vanjskim klijentima. *Ukoliko pružanje usluge pojedinom klijentu ne zahtjeva prevelik vremenski angažman djelatnika TICM-a ove usluge se pružaju besplatno što je jedan od faktora značajnog rasta broja zaposlenika u 2012. u inkubiranim tvrtkama.* Kad klijent traži uslugu koja zahtjeva značajan angažman djelatnika TICM-a, a ovaj angažman nije pokriven u okviru nekog projekta, klijentima se ove usluge naplaćuju te predstavljaju jedan od izvora prihoda TICM-a.

S inkubiranom tvrtkom Patent projekt d.o.o. u srpnju 2012. godine sklopljen je sporazum o pružanju **intelektualnih usluga u području prava intelektualnog vlasništva** tj. patentiranja. Na temelju sporazuma tvrtke za koje djelatnici TICM-a utvrde da imaju patentibilni izum/tehnološko rješenje/proizvod te da se isplati

³ Pravilnik o inkubaciji dostupan je na internetskim stranicama TICM-a:
http://ticm.hr/images/stories/TICM_-_Pravilnik_o_inkubaciji_-_130102.pdf

pokretati proces patentiranja od TICM-a dobivaju *voucher* koji im omogućuje jeftinije korištenje usluga patentnog zastupnika iz tvrtke Patent projekt d.o.o. TICM je također povezan i s drugim patentnim zastupnicima i odvjetničkim uredima koji se bave pravima intelektualnog vlasništva u Hrvatskoj te, iako sam nema zaposlene odvjetnike, može brzo odgovoriti na sva pitanja iz ovog područja i uputiti klijenta na najkvalitetnije pružatelje usluga zaštite prava intelektualnog vlasništva.

Djelatnici TICM-a su uz podršku vanjskih konzultanata do sad proveli **tehnološke screeninge** u tridesetak inovativnih poduzeća i institucija. Na temelju rezultata screeninga pružana je podrška u internacionalizaciji poslovanja, komercijalizaciji inovacija, privlačenju investitora (fondovi rizičnog kapitala i poslovni anđeli), prijavi za dobivanje sredstava za daljnji razvoj inovacije u proizvod, uključivanju u međunarodne projektne konzorcije u istraživačko-razvojnim projektima (FP7) u području u kojem klijent djeluje. Značajan dio inicijalnih tehnoloških screeninga u 2012. godini proveden je kao dio istraživanja inovativnog potencijala regije provedenog u okviru projekta I3CT Crossborder Clustering. Na dio provedenih screeninga nadovezuje se priprema projektnih prijava za **Program provjere inovativnog koncepta (PoC)**.

3.3. Edukacije, treninzi i konferencije

S ciljem promicanja inovativnog poduzetništva i podizanja svijesti i razine znanja o inoviranju i specifičnim tehnološkim područjima TICM redovito organizira edukacije, poslovne susreta i konferencije. U 2012. godini bili smo posebno aktivni u ovim aktivnostima zbog uočene potrebe za širenjem ovih znanja među ciljnim skupinama i povezivanjem proaktivnih inovativnih dionika na zajedničkim projektima. Dio edukacija i konferencija je financiran u okviru prekograničnih projekata dok je dio čisto ulaganje TICM-ovih resursa zbog percipirane dugoročne koristi od ovakvih aktivnosti.

Od edukacija organiziranih tijekom 2012. godine potrebno je izdvojiti sljedeće:

- Radionica *Upravljanje inovacijama i alati za inoviranje*⁴ održana u listopadu, u sklopu projekta I3CT Crossborder Clustering na kojoj je predavač bio Boris Golob, direktor Znanstveno tehnološkog parka StePRI iz Rijeke. Edukacija je bila namijenjena poduzetnicima koji traže prilike za nove prihode, znanstvenicima koji traže tržište za svoja otkrića, inovatorima koji traže kupce za svoje proizvode i općenito svima koji se bave poduzetništvom. Na radionici bilo 23 sudionika.
- Radionica *Planiranje i kreativno razmišljanje u ICT poslovanju*⁵ održana u studenom. Radionica je bila namijenjena svima koji žele proširiti svoje upravljačke spoznaje, steći nove vještine i upoznati efikasne alate putem kojih mogu pokrenuti svoju poslovnu kreativnost i povećati svoju učinkovitost. Na radionici je bilo 17 sudionika.

Od konferencija i sličnih događanja u organizaciji TICM-a ili u kojima je TICM bio partner potrebno je izdvojiti sljedeće:

- Od 24. do 27. veljače 2012. godine u TICM-u je održan **znanstveni skup na temu rada s mladim i motiviranim učenicima**⁶ na kojem su sudjelovali edukatori iz Hrvatske, Slovenije, Srbije, Mađarske, Velike Britanije i Francuske, a povod je bio sve izraženija potreba za nadogradnjom formalne nastave kreativnim sadržajima koji mladima omogućavaju dodatni razvoj talenta i vještina. Predavači rješavanju ovog problema pristupaju na različite načine, a cilj skupa bio je kreiranje zajedničkih inicijativa i poticanje

⁴ Vijest o radionici Upravljanje inovacijama i alati za inoviranje dostupna je na sljedećoj poveznici: <http://www.i3ct.net/news.aspx?n=18>

⁵ Vijest o radionici Planiranje i kreativno razmišljanje u ICT poslovanju dostupna je na sljedećoj poveznici: http://ticm.hr/hr/kreativno_razmisljanje

⁶ Vijest o znanstvenom skupu dostupna je na sljedećoj poveznici: <http://iszd.hr/2012/01/tpmgy/>

suradnje. TICM je sudjelovao u skupu te osigurao svu potrebnu logističku podršku dok je glavni inicijator održavanja skupa bio **Institut sinergije znanosti i društva (ISZD)** koji je inkubiran u TICM-u, a kojeg vodi povratnik s *Instituta za napredna istraživanja u Princetonu (SAD)*, astrofizičar **dr. sc. Dejan Vinković**. ISZD je izrazito aktivan u javnom promicanju prirodnih i tehničkih znanosti kao preduvjeta budućeg tehnološkog razvoja Međimurja u čemu ima punu potporu TICM-a. Kao rezultat skupa dogovoreno je nekoliko projekata koji su prijavljeni na financiranje i čija se provedba očekuje u 2013. godini.

- 16. svibnja 2012. godine TICM je u suradnji s MIT Clusterom svojim prostorima organizirao **Dan informacijsko-komunikacijskih tehnologija**⁷ na kojem su se okupili predstavnici tridesetak informatičkih tvrtki i poduzetničkih potpornih institucija iz Hrvatske i Mađarske. Sudionici IKT dana u formalnom dijelu događanja upoznali su se s projektima i drugim inicijativama koje TICM, REDEA i Međimurski IT Cluster provode na poticanju razvoja sektora informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Središnji dio IKT dana bili su poslovni susreti informatičkih tvrtki (tzv. B2B sastanci) na kojima su tvrtke u neformalnom ozračju imale priliku međusobno se upoznati, razmijeniti ideje te stvoriti preduvjete za buduću suradnju. U događaju je sudjelovao 61 sudionik.
- Od 19. do 29. kolovoza u prostorima TICM-a održana je **14. Škola medijske kulture „Dr. Ante Peterlić“**⁸ u organizaciji **Hrvatskog filmskog saveza (HFS)**. Radi se o desetodnevnom obrazovnom programu namijenjenom nastavnicima koji u okviru nastave hrvatskog jezika i izborne nastave provode nastavni program medijske kulture, odgajateljima u predškolskim ustanovama, kao i voditeljima filmskih i videodružina. TICM je, uz Centar za kulturu Čakovec, drugu godinu za redom bio partner u organizaciji Škole te su ustupljene prostorije i tehnička oprema potrebna za odvijanje radionica. Osim toga, 2012. godine je u sklopu ŠMK po prvi put održana radionica „Digitalizacija i digitalna restauracija“ na kojoj su sudjelovali zaposlenici TICM-a i inkubiranih tvrtki. Radionica je organiziran na zajedničku inicijativu HFS-a, TICM-a i REDEA-e jer je prepoznata potreba za specijalističkim znanjima iz područja koje ova radionica pokriva. Desetodnevni obrazovni program sastavljen od dva seminarska programa i trinaest radionica okupio je **120 polaznika iz cijele Hrvatske** koji su, između ostalog, snimali kratke filmove u Čakovcu i okolici te restaurirali stare filmove o Međimurju što je ujedno i odlična promocija za Čakovec i Međimurje.
- 20. rujna 2012. godine TICM je u suradnji sa Zajedničkim tehničkim tajništvom IPA Prekograničnog programa Mađarska-Hrvatska organizirao dio događanja organiziranih u sklopu **Dana europske suradnje**⁹. Na središnjem dijelu događanja, koje se održalo u multimedijalnoj dvorani u TICM-u predstavljeni su rezultati, trenutačne aktivnosti i planovi na području prekogranične suradnje u Međimurju.
- 2. i 3. listopada 2012. godine TICM je organizirao **Dane kreativnih tehnologija**¹⁰ čiji je cilj bio okupiti predstavnike tvrtki, studente, entuzijaste i sve one koji na bilo koji način sudjeluju u kreiranju audiovizualnih sadržaja ili ih koriste za unapređenje poslovanja te ih upoznati s današnjim tehnologijama koje se koriste u stvaralačkom procesu.

3.4. Iznajmljivanje prostora i opreme

Kako bi se omogućio razvoj novih proizvoda i usluga veće dodane vrijednosti te podigla tehnološka razina regije u određenim tehnološkim područjima, u okviru TICM-a opremljen je **laboratorij s najsvremenijom opremom** za računalno 3D skeniranje i modeliranje te razvoj mobilnih i web aplikacija, profesionalnom snimateljskom

⁷ Vijest o Danu informacijsko-komunikacijskih tehnologija dostupna je na sljedećoj poveznici: <http://www.i3ct.net/news.aspx?n=6>

⁸ Vijest o 14. Školi medijske kulture dostupna je na sljedećoj poveznici: http://www.hfs.hr/hfs/medijskaskola.asp?sif_smk=16&counter2=0 i http://hfs.hr/hfs/novosti_detail.asp?sif=2414

⁹ Vijest o Danu europske suradnje dostupna je na sljedećoj poveznici: <http://www.i3ct.net/news.aspx?n=12>

¹⁰ Reportaža s Dana kreativnih tehnologija dostupna je na sljedećoj poveznici: <http://www.youtube.com/watch?v=bDkwi3dYAK8>

opremom za digitalizaciju sadržaja, suvremenom prezentacijskom opremom i ostalom opremom koja je na raspolaganju inkubiranim u TICM-u i ostalim klijentima.

TICM posjeduje sljedeću visokotehnološku opremu:

- Display wall, senzor pokreta te računalo s VENTUZ softverom
- Touch-table (VENTUZ softver)
- Artec MHT 3D scanner i Artec 3D studio softver
- Panasonic P2HD AG - HPX371E video kamera
- Chroma Key set – Manfrotto 3.0m x 7.4m + nosači platna
- Power Mac G5 računalo s Maya 2011 softverom i 2 Samsung LCD 24" monitora
- Power Mac G5 računalo s Final Cut i Adobe CS5.5 softverom i 2 Samsung LCD 24" monitora
- iMac 27" računalo s Visual Studio 2010 i SQL server 2008 softverom
- iMac 27" računalo s instaliranim Artec MHT softverom
- Fotoaparat Canon EOS 550D s pripadajućim objektivima

S nekima od inkubiranih tvrtki sklopljeni su sporazumi o korištenju opreme za komercijalne projekte od čega se ostvaruje dodatni prihod. Prihod je rezultat prodaje usluga na tržištu čiji razvoj ne bi bio moguć bez korištenja opreme TICM-a (npr. Ventuz software, display wall, Maya 3D software, 3d scanner itd.). Ovaj dio aktivnosti može se promatrati kao transfer tehnologije u međimursko gospodarstvo budući da bez TICM-ove opreme ovih usluga ne bi bilo na regionalnom tržištu.

Oprema i **zajednički prostori** (multimedijalna dvorana, soba za sastanke i informatička učionica) iznajmljuju se vanjskim klijentima po komercijalnim uvjetima prema cjeniku objavljenom na internetskim stranicama TICM-a¹¹ te ova usluga predstavlja jedan od izvora prihoda TICM-a.

¹¹ http://ticm.hr/images/stories/Prilog_4_-_Cjenik_najma_opreme_i_poslovnih_prostora.pdf

4. Projekti

Iako je sa samostalnim radom započeo u siječnju 2012. godine TICM je već uključen u niz međunarodnih projekata kao što su SPRINT - Stvaranje PotpoRnog okruženja za podizanje INovacijskog i Tehnološkog potencijala u pograničnom području (IPA Si-Hr), I3CT Crossborder Clustering (IPA Hu-Hr). U oba projekta TICM je zamijenio REDEA-u u ulogu vodećeg partnera. Na taj način je **TICM već u prvoj godini djelovanja stekao značajne reference za sudjelovanje u budućim projektima financiranim iz strukturnih fondova**. Više informacija o ova dva, ali i o ostalim projektima koje je TICM provodio ili prijavio za financiranje u 2012. godini, dano je u nastavku.

4.1. Projekti u provedbi

4.1.1. Projekt I3CT Crossborder Clustering

Projekt I3CT Crossborder Clustering sufinancira Europska unija u okviru drugog poziva **IPA prekograničnog programa Mađarska-Hrvatska**. Projekt je usmjeren na razvoj gospodarske suradnje i ljudskih resursa kroz zajedničke istraživačke, razvojne i inovacijske napore sveučilišnih i nesveučilišnih institucija, kao i privatnih tvrtki u suradnji s tehnološko-inovacijskim centrima. Provedba projekta počela je 1. rujna 2011. godine, a završila je s krajem 2012. godine. TICM je preuzeo ulogu **vodećeg partnera** od REDEA-e 1. siječnja 2012. godine. Uz TICM projekti konzorcij čine Međimursko veleučilište u Čakovcu, Međimurski IT Cluster te PORA - Razvojna agencija Podravine i Prigorja na hrvatskoj strani i Sveučilište Pannonia – Informatički campus u Nagykanizsi te Pannon Novum s mađarske strane. Ukupna vrijednost projekta je 282.687,54 EUR, a TICM dio projekta iznosi 76.248,35 EUR od čega 85 % pokriva EU.

Opći cilj projekta je poticanje suradnje i sinergije između organizacija ključnih za razvoj gospodarstva koje se temelji na znanju, uključujući informatičke fakultete, razvojne institucije, tehnološko inovacijske centre, klastere i privatna poduzeća na području informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT) s obje strane granice.

Najznačajnije aktivnosti provedene u sklopu projekta I3CT u 2012. godini su:

- **Istraživanje inovacijskog potencijala regije** koja uključuje Međimursku i Koprivničko-križevačku županiju u Hrvatskoj te županije Somogy i Zala u Mađarskoj. Cilj istraživanja bio je dati analizu inovacijskog potencijala koja se usredotočuje na međuovisnost institucionalnog okruženja i sudionika sposobnih za poduzimanje inovacijskih aktivnosti s dugoročnim ciljem poboljšanja učinkovitosti i koordinacije poduzeća koja posluju u metaloprerađivačkom i informacijsko-komunikacijskom sektoru (ICT). Za provedbu istraživanja na temelju provedenog javnog natječaja podugovoren je Ekonomski institut, Zagreb.
- Organizirane brojne radionice i seminari područja upravljanja inovacijama i IKT, studijska putovanja i poslovni susreti informatičkih tvrtki.

Više informacija o projektu dostupno je na internetskim stranicama projekta: www.i3ct.net

4.1.2. Projekt SPRINT

Projekt se provodi unutar **IPA prekograničnog programa Slovenija-Hrvatska 2007.-2013.** i djelomično ga financira Europska unija. Projekt se provodi od 1. travnja 2011. godine, a službeno završava 31. ožujka 2013. godine. TICM je preuzeo ulogu **vodećeg partnera** od REDEA-e 1. travnja 2012. godine. Uz TICM projektni konzorcij čine Sveučilište u Zagrebu – Ured za transfer tehnologije, Zagorska razvojna agencija d.o.o. (ZARA) i Agencija za razvoj Varaždinske županije AZRA s hrvatske strane te TehnoCenter Univerze v Mariboru d.o.o., TECES, Tehnološki centar za električne strojeve Maribor, Znanstveno-istraživački centar Bistra Ptuj i Razvojni center Murska Sobota sa Slovenske strane. Ukupna vrijednost projekta je 641.109,31 EUR, a TICM dio projekta iznosi 133.985,73 EUR od čega 85 % pokriva EU.

Opći cilj projekta je stvaranje potpornog okruženja za poticanje gospodarskoga rasta i konkurentnosti gospodarstva povezivanjem poduzeća i znanstvenoistraživačkih institucija na slabije razvijenom pograničnom području s ciljem stvaranja zajedničkog gospodarskog prostora.

Najznačajnije aktivnosti u sklopu projekta SPRINT provedene u 2012. godini:

- Provedba analize inovativnog potencijala pograničnog područja između Hrvatske i Slovenije koje se odlikuje isprepletenošću utjecaja s obje strane u području gospodarstva i društvenog razvoja. Glavni ciljevi analize su:
 - Identifikacija inovativnog potencijala poduzeća u pograničnom području;
 - Regionalno i prekogranično povezivanje inovativnih poduzeća s istraživačkim institucijama;
 - Promocija zajedničkih razvojnih ideja poduzeća i istraživačkih institucija;
 - Priprema preporuka za poticanje rasta inovativnih poduzeća usmjerenih ka aktivnostima javnog sektora i gospodarstva koje će doprinijeti prijenosu znanja između poduzetničkog i akademskog sektora;
 - Unaprjeđenje suradnje između pograničnih regija u području razvoja gospodarskih i tehnoloških inicijativa, uz jačanje integracije u međunarodne tehnološke inicijative.
- Brojne edukacije, seminari i matchmaking događaji na kojima su gospodarstvenici dobili priliku susresti se međusobno te sa znanstveno-istraživačkim organizacijama.

4.1.3. Projekt Grow Mobile

Glavni cilj Grow Mobile projekta (puni naziv: „Grow Mobile- Implementation of innovative mobile applications boosting the development of innovative services in the tourism sector“) je omogućavanje bolje dostupnosti informacija korisnicima turističke ponude u Međimurskoj županiji i promocija mobilnih tehnologija u turizmu te podizanje svijesti o efikasnijem korištenju tehnologije svim ciljanim skupinama, od ponuditelja do korisnika turističkih proizvoda i usluga. Projekt traje 24 mjeseca (1. ožujka 2012. – 31. ožujka 2014.), a ukupna vrijednost projekta je 529.854,41 EUR (iznos sufinanciranja partnera je 25 % partnerskog budžeta). Projekt se provodi u okviru CIP – EMMIA (Competitiveness and Innovation Framework Programme - European Mobile & Mobility Industries Alliance) programa. Projektni konzorcij čine: Aufbauwerk regija Leipzig (Njemačka), INI-Novation GmbH, Darmstadt (Njemačka), Regionalna razvojna agencija Međimurje REDEA d.o.o., Regionalna uprava Kyustendil (Bugarska) i Općina Varna (Bugarska). Kako su djelatnici koji trenutno rade u TICM-u radili na pripremi i prijavi projekta još dok je TICM bio dio REDEA-e, TICM nije formalno član projektnog konzorcija. Uloga TICM-a u provedbi Grow Mobile projekta je u pružanju podrške REDEA-i: u provedbi regionalne analize korištenja mobilnih aplikacija za turističke svrhe, u izradi tehničkog dijela natječajne dokumentacije za izradu platforme tj. informacijskog sustava za korištenje mobilnih aplikacija u turizmu te, u samoj provedbi i nadgledanju razvoja i implementacije informacijskog sustava. TICM pruža ovu podršku budući da posjeduje

potrebna tehnološka znanja i ekspertizu koja REDEA-i kao razvojnoj agenciji nisu dostupna. Provedba navedenih aktivnosti zahtijeva značajan angažman tehnološkog osoblja TICM-a koji nije nadoknadiv u okviru projektnog budžeta. Više informacija o projektu dostupno je na internetskim stranicama CIP - EMMIA programa: www.mobilise-europe.mobi/grow-mobile.

4.1.4. ESNC – European Satellite Navigation Competition

Europsko natjecanje u satelitskoj navigaciji (eng. European Satellite Navigation Competition – ESNC) održava se od 2004. godine te uključuje 180 stručnjaka iz područja satelitske navigacije i više od dvadeset država i regija u Europi, Sjedinjenim Američkim Državama, Brazilu i Sjevernoj Africi. TICM je i inicijator te glavni organizator ESNC-a u Hrvatskoj koje je 2011. godine prvi put provedeno kao pilot projekt u Sjevernoj Hrvatskoj dok su 2012. godine kroz partnerske institucije u natjecanje uključene sve hrvatske regije. U provedbu ESNC natjecanja 2012. godine uključeni su Znanstveno-tehnološki park STePRI iz Rijeke, Tehnološki park Varaždin, Tehnolojsko-razvojni centar Tera Tehnopolis iz Osijeka, Ured za transfer tehnologije Sveučilišta u Splitu i Studentska udruga eSTUDENT. Hrvatski dio natjecanja održavao se pod pokroviteljstvom Poslovno-inovacijske agencije Republike Hrvatske – BICRO i Ministarstva poduzetništva i obrta Republike Hrvatske.

Cilj ESNC natjecanja je **promicanje inovacija i poduzetničkog duha koristeći Globalni navigacijski satelitski sustav (GNSS)** na korist građana Europe i ostatka svijeta. ESNC vrednuje inovacije, posebice kad se radi o novim poslovnim idejama koje na neki način uključuju satelitsku navigaciju. Natjecanje je otvoreno za sve inovativne pojedince, timove, poduzeća, istraživačke institucije i sveučilišta koji žele predstaviti i provjeriti vrijednost svoje ideje povezane sa satelitskom navigacijom te se približiti samoj realizaciji ideje u konkretnom proizvodu ili usluzi. Sudionici natjecanja konkuriraju za fond regionalnih i specijalnih nagrada ukupne vrijednosti od oko milijun eura koji uključuje novčane nagrade, inkubaciju, treninge i mentoring, savjetovanje iz područja intelektualnog vlasništva, pristup potencijalnim ulagačima i klijentima te, što je najvažnije, jačanje vidljivosti i promociju ideje i njezinog nositelja diljem svijeta. Sudionici natjecanja iz Hrvatske konkurirali su za nagrade koje su osigurali hrvatski organizatori a uključuju predinkubacijske i inkubacijske pakete u jednoj od partnerskih organizacija, poslovno savjetovanje, marketinšku podršku, priliku za predstavljanje ideje Hrvatskoj mreži poslovnih anđela (CRANE), te razvojnu licencu za korisne GIS softverske pakete.

2012. godine broj prijava na regionalno natjecanje je udvostručen, a neovisni žiri je najboljom ocijenio projekt ideju za korištenje *smartphone* uređaja za detekciju svjetlosnog zagađenja koju je podnio **dr. sc. Dejan Vinković** čiji je institut inkubiran u TICM-u. Regionalni pobjednici te pobjednici po pojedinim kategorijama proglašeni su na svečanoj dodjeli nagrada održanoj u Munchenu 27. listopada 2012. godine. Sudjelovanjem u ESNC natjecanju i sličnim inicijativama TICM gradi nacionalnu reputaciju i ostvaruje međunarodnu vidljivost.¹²

4.1.5. Pilot projekt: CROWD storming

U zadnjem tromjesečju 2012. godine TICM je inicirao pilot projekt povezivanja studenata informatičkih fakulteta s informatičkim tvrtkama kroz rad studentskih timova na konkretnim projektima. Budući da je softverska industrija u Hrvatskoj rentabilna, solidno likvidna, ne stvara dugove i povezana je s nizom drugih industrija poput dizajna, marketinga i turizma u kojima postoji potreba za kvalitetnim softverskim rješenjima TICM u skladu sa svojom misijom potiče razvoj i stvaranje inovativnih softverskih rješenja kroz projekte tvrtki koje djeluju unutar poslovnog inkubatora TICM-a. **Zapošljavanje mladih stručnjaka** na projektima razvoja

¹² Više informacija o ESNC-u dostupno je na središnjoj internetskoj stranici natjecanja www.galileo-masters.eu, na stranici esn.cicm.hr i na stranici ISZD-a <http://iszd.hr/2012/10/esn/>.

softvera u Hrvatskoj ključna je komponenta u procesu stvaranja jake softverske industrije. Stvaranje uvjeta za nova radna mjesta, razvoj tehnološke infrastrukture, komercijalizacija inovacija, umrežavanje stručnjaka i razmjena znanja, samo su neki od ciljeva TICM-a, a jedan od načina da se oni i ostvare je da se zaustavi odljev stručnih i perspektivnih ljudi koji kroz svoj rad mogu stvarati nove vrijednosti za društvo u cjelini. U namjeri ostvarenja takvih ciljeva, TICM je osmislio pilot projekt kroz čije aktivnosti bi se perspektivnim studentima omogućio rad i stručno usavršavanje uz mentorstvo akademskih djelatnika i tvrtki. Ideja projekta CROWD storming je povezivanje javnog, gospodarskog i akademskog sektora kroz kreiranje pilot projekata za studente završnih godina studija. Studenti bi sudjelovanjem u tim projektima dobili određena znanja i vještine nužne za daljnji profesionalni angažman u tvrtkama koje se bave izradom informatičkih rješenja za potrebe različitih industrija. U projekt su za sad uključene tri inkubirane tvrtke u TICM-u, studenti treće godine Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, a uspostavljeni su i kontakti s Fakultetom organizacije i informatike u Varaždinu čiji će se studenti također uključiti u projekt. Postoje najave da će se u projekt uključiti i Udruga hrvatskih neovisnih izvoznika softvera CISex. TICM djeluje kao koordinator cijelog projekta i projektnih timova.

4.2. Projekti prijavljeni za financiranje

Na dostupne natječaje prijavljen je niz novih projekata usklađenih s vizijom i misijom TICM-a za koje se očekuje financiranje u 2013. godini. Od prijavljenih projekata u kojima je TICM jedan od partnera izdvajamo:

4.2.1. BiMo

Projekt BiMo (puni naziv: BiMo – Business Model Innovation – Inovacija poslovnih modela) prijavljen je za financiranje u okviru trećeg poziva IPA prekograničnog programa Slovenija-Hrvatska, a odnosi se na izravni rad s postojećim tvrtkama na redizajnu poslovnih modela s ciljem izlaska na nova tržišta.

Projektom se želi postići:

- Viša razina kompetencija i usluga potpornog okruženja (tehnološki parkovi, razvojne agencije, inkubatori) kroz usvajanje najnovijih metodologija inoviranja i upravljanja inovacijama.
- Pобољшanje suradnje između institucija potporne okoline i inovativnih poduzeća.
- Povećanje konkurentnosti postojeće industrije kroz usvajanje novih poslovnih modela.
- Promicanje poduzetništva i iskorištavanje potencijala znanstvene i inovatorske zajednice.
- Razvoj turizma, ruralnih područja i korištenje kulturnih sadržaja u stvaranju atraktivnih ponuda temeljenih na novim poslovnim modelima.
- Razvoj prekogranične potporne poduzetničke okoline, koja će poticati nastanak inovativnih poduzeća.
- Pобољшanje konkurentnosti i inovativnosti poduzeća u prekograničnom pojasu.

4.2.2. Maraton

Projekt Maraton (puni naziv: Maraton - uspostava potporne usluge za poduzeća u obliku on-line burze istraživačkih studentskih radova u poduzećima) također je prijavljen u sklopu trećeg poziva IPA prekograničnog programa Slovenija-Hrvatska, a sadržajno ga se može shvatiti kao nastavak projekta SPRINT kojeg TICM trenutačno provodi. Svrha projekta MARATON je uspostava i promocija potporne usluge – povezivanje tvrtki, istraživača i studenata u obliku on-line burze studentskih istraživačkih radova i predstavlja praktično rješenje za uočene gospodarske i razvojne izazove u programskom području. Potrebno je napomenuti da je sličnu inicijativu povezivanja gospodarstva i studenata završnih godina studija u pilot fazi pod nazivom **CROWD Storming** TICM već pokrenuo neovisno o projektu Maraton.

4.2.3. IMPAQ

U suradnji s **Institutom sinergije znanosti i društva (ISZD)** na poziv za podnošenje projektnih prijedloga u okviru 7. Okvirnog programa Europske unije za istraživanje i razvoj – Space Call 6 - specifični program: Cooperation (FP7-SPACE-2013-1) u studenom je prijavljen znanstveno-istraživački projekt IMPAQ (puni naziv: IMPAQ – Implementation of Massively Parallel Astronomical Queries). Projekt je fokusiran na istraživanje i razvoj metoda i algoritama za korištenje računalnih grafičkih kartica kao *high-performance computing* (HPC) platforme za obradu velikih količina podataka prikupljenih od astronomskih teleskopa. TICM u projektu ima ulogu administrativnog partnera, a uz TISM i ISZD projektni konzorcij čine Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu, Astronomski opservatorij Beograd, Sveučilište Central Lancashire, Sveučilište Federico II Napoli, Sveučilište u Ljubljani te tvrtke Arivis, Astron, MonetDB i Vicomtech.

4.2.4. Modern Leadership in Making

Projektni prijedlog **Modern Leadership in Making** je usmjeren na pokretanje međunarodnog obrazovnog programa za studente koji pokazuju potencijal za liderstvo u svojem području djelovanja. Projekt je prijavljen za financiranje od strane Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj. Izradu projektnog prijedloga vodio je Institut sinergije znanosti i društva (ISZD) u suradnji s Istraživačkom stanicom Petnica iz Srbije, a TICM i REDEA su partneri na projektu uz CRANE – Hrvatsku mrežu poslovnih anđela.

4.3. Program provjere inovativnog koncepta

TICM (prije izdvajanja u sklopu REDEA-e) je jedan od prepoznatih centara za provedbu Programa provjere inovativnog koncepta (Proof of Concept – **POC program**) koji je pokrenuo BICRO. Program podupire predkomercijalne aktivnosti istraživača i poduzetnika na putu razvoja novih proizvoda, usluga i tehnoloških procesa, s ciljem pružanja potpore u ranoj fazi razvoja inovacije, kako bi se pomogao i usmjerio daljnji razvoj i smanjio rizik investicije u kasnijoj fazi. Do sad su provedena 3. kruga POC programa, a u tijeku je provedba projekata iz 4. kruga ovog programa. U okviru trećeg koji je proveden u 2011. godini TICM je pomagao u pripremi i provedbi 3 projekta. Početkom 2012. godine podnesena su završna izvješća za ova tri projekta te su sva izvješća prihvaćena što znači da su projekti uspješno provedeni.

U 2012. godini raspisan je četvrti krug POC programa za koji je vladao ogroman interes, a dostupna sredstva su bila relativno skromna. TICM je za ovaj krug u suradnji s natjecateljima pripremio 12 projektnih prijava od kojih su 4 ocijenjene pozitivno, no samo 3 su odobrene za financiranje. Unatoč malom broju projekata odobrenih za financiranje ukupna vrijednost financiranih projekata je za 54,26 % veća nego u trećem krugu (1.190.262,45 u 4. krugu u usporedbi s 771.558,00 u 3. krugu). U Tablici 4. su nabrojani projekti koji su odobreni za financiranje i čija provedba je počela u studenom (Acceleratio d.o.o. i Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu), odnosno prosincu (Azonprinter d.o.o.) 2012. godine. Svaki od projekata traje 12 mjeseci.

Dio projekata koji nije odobren za financiranje u 4. krugu bit će dorađen i ponovno prijavljen za financiranje u okviru 5. kruga POC programa koji će biti raspisan tijekom 2013. godine.

Priprema prijava za POC program te praćenje provedbe projekata zahtijevaju značajno ulaganje ljudskih resursa TICM-a koje je samo djelomično nadoknativo kroz sam Program. *Naime, nakon odobrenja završnog izvješća za pojedini projekt TICM-u se isplaćuje 5 % ugovorene vrijednosti projekta (uključujući i PDV) što nikako nije dovoljno za pokrivanje troškova radnih sati uloženi u pripremu prijave i provedbu projekta.* Budući da je POC program jedan od konkretnijih načina pružanja podrške razvoju inovativnih proizvoda, TICM procjenjuje da se ova ulaganja ipak isplate kroz multiplikatorske efekte koje uspješni POC projekti mogu imati.

4.4. Priprema projekata za strukturne fondove

TICM je aktivno uključen u razvoj projekata koji će biti financirani iz strukturnih fondova Europske unije nakon što Hrvatska uđe u EU. U 2012. godini bili smo angažirani na razradi dijela projekta „**Mreža tehnoloških parkova** - Stvaranje preduvjeta za održivu podršku razvoju konkurentnosti gospodarstva i za daljnji razvoj tehnološke infrastrukture u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj“. Radi se o velikom regionalnom projektu koji će se provoditi na 9 lokacija u Sjeverozapadnoj Hrvatskoj. Jedna od lokacija koja će se u okviru projekta dalje razvijati je i **Centar znanja Međimurske županije** koji se nalazi na prostoru bivše vojarne u Čakovcu gdje već djeluju TICM, REDEA, Međimursko veleučilište i druge potporne institucije. Koordinator cijelog projekta je REDEA, a međimurski dio projekta u prvoj fazi (investicija bi trebala početi u 2014. godini) obuhvaća sljedeće:

- razvoj Centra za metaloprerađivačku industriju u prostoru sadašnje konjušnice (radni naziv: Metalska jezgra),
- obnovu i opremanje Informacijskog i edukacijskog centra na ulazu u kompleks Centra znanja,
- obnovu dodatne zgrade za inkubacijske prostore TICM-a.

U narednim fazama projekta planirane su i sljedeće investicije u okviru Centra znanja:

- razvoj Centra za primijenjeno računarstvo.,
- obnova, izgradnja i opremanje dodatnih prostora za potrebe Međimorskog veleučilišta u Čakovcu (studentski dom, laboratoriji, predavaonice, kabineti, zajednički prostori).

TICM je angažiran na dijelu projekta koji se odnosi na **Centar za metaloprerađivačku industriju (Metalska jezgra)** i na proširenje inkubacijskih prostora.

Potreba za pokretanjem Centra za metaloprerađivačku industriju utvrđena je u izravnom kontaktu s gospodarstvenicima iz metaloprerađivačkog sektora u Međimurju tijekom provedbe istraživanja inovativnog potencijala regije koje je obavio TICM u suradnji s Ekonomskim institutom, Zagreb tijekom rujna i listopada 2012. godine¹³. Tijekom istraživanja obavljani su razgovori sa sljedećim međimurskim tvrtkama iz metaloprerađivačkog sektora: EKO Međimurje d.d., Komet d.o.o., Ferokotao d.d., Novi Feromont d.o.o., Tehnix d.o.o., Arteferro Dohomont d.o.o., Te-Pro d.o.o., Sobočan interijeri d.o.o., IAF d.o.o., PIB Extra d.o.o., Senko d.o.o., Centrometal d.o.o., RŽV d.o.o. i Prima biro d.o.o.. Inicijalni kontakti uspostavljeni su i s drugim potencijalnim partnerima na projektu kao što su Tehnička škola Čakovec te Fakultet strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu. U razgovorima su definirane osnovne smjernice za daljnji razvoj koncepta, no potrebno je još značajno ulaganje resursa za pripremu projekta za financiranje na održiv način.

Potreba za proširenjem inkubacijskih prostora TICM-a uočljiva je iz brzog porasta popunjenosti trenutno dostupnih inkubacijskih prostora. Ukoliko se ovakav trend nastavi gotovo svi inkubacijski prostori TICM-a mogli bi biti popunjeni tijekom 2013. godine.

Budući da je projekt Mreža tehnoloških parkova ušao na listu projekata koji će se financirati u prvom krugu u 2013. godini, značajne resurse bit će potrebno uložiti u pripremu sve dokumentacije.

¹³ Rezultati istraživanja dostupni su na internetskim stranicama I3CT Crossborder Clustering projekta: http://www.i3ct.net/documents/I3CT_Istrazivanje_inovativnog_potencijala_Medjimurske_i_Koprivnicko_krizevacke_zupanije_Izviestaj_HR.pdf

5. Odnosi s javnošću i društvena aktivnost TICM-a

5.1. Odnosi s javnošću

Kako bi se postigla vidljivost TICM-ovih aktivnosti u javnosti te općenito podigla razina svijesti o potrebi ulaganja u tehnološki razvoj kao osnovnog preduvjeta za dugoročni prosperitet Međimurja TICM što veći dio svojih aktivnosti želi približiti javnosti.

Kao sredstva komunikacije s javnošću koriste se:

- Internetska stranica TICM-a
- Facebook profil TICM-a
- Obavijesti za medije
- Promotivni filmovi
- Konferencije za medije
- Mailing liste

Internetska stranica TICM-a jedan je od osnovnih kanala komunikacije s javnošću. Na internetskoj stranici dostupni su osnovni podaci o TICM-u te je kontinuirano objavljen javni poziv za inkubaciju sa svim pratećim dokumentima. Na stranici se redovito objavljuju vijesti o događajima u organizaciji TICM-a te je u 2012. godini objavljeno 36 vijesti. Adresa internetske stranice je www.ticm.hr. U 2012. godini rađene su manje izmjene na stranici dok je za 2013. godinu predviđen potpuni redizajn stranice kako bi se podigla njezina preglednost, informativnost i estetski doživljaj te kako bi ju se optimiziralo za različite tehnološke platforme kao što su tablet računala, pametni telefoni i sl.

Kako bi se doprlo do većeg broja pripadnika ciljnih skupina otvoren je i **Facebook profil TICM-a** (www.facebook.com/TICMedijmurje). Na profilu se redovito objavljuju vijesti kao i na internetskoj stranici čime one postaju znatno dostupnije.

Prilikom organizacije događaja redovito se šalju **obavijesti za medije** s najavom događanja uredništvima svih regionalnih medija (televizijske kuće, novine, radio postaje i Internet portali). Medijima se šalju i izvješća s održanih događanja. Ovo je rezultiralo relativno dobrom medijskom pokrivenosti događaja u organizaciji TICM-a u regionalnim medijima *bez dodatnih troškova reklame*.

U okviru projekta I3CT Crossborder Clustering snimljena su dva **promotivna filma** kroz koje se između ostalog promoviraju i usluge TICM-a¹⁴. Filmovi su naišli na velik interes ciljne publike te se u budućnosti planira nastaviti s promocijom korištenjem promotivnih filmova.

Kod značajnijih događaja organiziraju se i **konferencije za medije** na kojima ključni sudionici događanja daju izjave. Konferencije se ne organiziraju zasebno već se uvijek kombiniraju sa značajnijim događajima kad su ključni ljudi već u TICM-u jer se na ovaj način štedi dragocjeno vrijeme.

¹⁴ Promotivni film u kojem su usluge TICM-a stavljene u prvi plan dostupan je na sljedećoj poveznici: <http://www.facebook.com/photo.php?v=285949258193421&set=vb.443271932376039&type=2&theater>

Pozivi na događanja i slične informacije šalju se i preko **mailing lista**. Na taj način informacije izravno dolaze do ciljnih skupina. Prilikom organizacije edukacija za poduzetnike u širenju informacija pomogle su i Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Čakovec te Obrtnička komora Međimurja.

Iako su prije navedene aktivnosti rezultirale relativno dobrom medijskom pokrivenošću događanja u organizaciji TICM-a u komunikaciji s javnošću postoji dovoljno prostora za poboljšanje koji nije uspio biti pokriven zbog relativne preopterećenosti ostalim operativnim poslovima.

5.2. Humanitarno djelovanje

TICM je bio aktivan i na **humanitarnom planu** te smo drugu godinu za redom u prosincu bili organizator događaja **Help Portrait** u Čakovcu. Ovaj plemeniti projekt se provodi u cijelom svijetu, a cilj mu je da fotografi svojim umijećem i dobrom voljom onima manje sretnima pruže priliku da se na taj dan osjećaju posebnima i važnima. Bilo da su to bolesna djeca ili ona bez roditelja, naši stariji sugrađani u domovima ili samohrane majke, bilo da su to oni koji se osjećaju usamljeni ili napušteni. Snimanje za osobe s posebnim potrebama je održano 8. prosinca 2012. godine u prostorijama TICM-a te dan prije u domu za starije i nemoćne osobe u Čakovcu. TICM je uz volontiranje dijela zaposlenika ustupio prostore i opremu za održavanje snimanja.

Prostore za prikupljanje odjeće koje je održano 15. rujna 2012. godine smo ustupili i Humanitarnoj zadruzi **Humana Nova** koja se bavi recikliranjem tekstila.

6. Financijski rezultati

Tablica 6.1. Prihodi ostvareni u 2012. godini

	VRSTA PRIHODA	IZNOS (Kn)	Udio (%)
1.	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	340.237,80	20,69
2.	Prihodi od donacija	1.241.192,97	75,44
3.	Prihod od najma	63.521,40	3,86
4.	Financijski prihodi	264,83	0,01
5.	Ostali prihodi	0,00	0,00
	UKUPNI PRIHODI	1.645.217,00	100,00

Tablica 6.2. Rashodi ostvareni u 2012. godini

	VRSTA TROŠKA	IZNOS (Kn)	Udio (%)
1.	TROŠKOVI POSLOVANJA	1.637.909,99	99,95
1.1.	Kancelarijski i potrošni materijal	25.032,20	1,53
1.2.	Režijski troškovi (el. energija, plin, voda)	156.026,96	9,52
1.3.	Trošak goriva (benzin)	0,00	0,00
1.4.	Trošak sitnog inventara	129.177,82	7,88
1.5.	PTT troškovi i usluge prijevoza	37.163,81	2,27
1.6.	Usluge održavanja (automobila, informatičke opreme i sl.)	107.101,46	6,54
1.7.	Intelektualne i ostale usluge	241.473,88	14,74
1.8.	Neto plaće	350.392,37	21,38
1.9.	Porezi i doprinosi iz i na plaće	259.495,78	15,84
1.10.	Amortizacija	250.881,81	15,31
1.11.	Naknade troškova radnika	62.661,19	3,82
1.12.	Reprezentacija	8.145,77	0,50
1.13.	Bankarske usluge i usluge osiguranja	7.833,22	0,48
1.14.	Ostali troškovi	2.523,72	0,15
2.	IZVANREDNI RASHODI	0,00	0,00
3.	FINANCIJSKI RASHODI	738,35	0,05
	UKUPNI RASHODI	1.638.648,34	100,00